

Herr Docent m.m. C.W. von Sydow, Lund

I "Ur Värends historia" begär Ni få meddelande om småländska sägner och sagor. Jag har gjort en del uppteckningar varav i dag bifogas några prov. Möjl. vill Docenten meddela sitt utlåtande, om de kunna hava ~~något~~ något värde och om mera av samma gods önskas eller om de ej haft ngt intresse.

En annan sak. Vad skall man göra med de ej i egentlig mening osedliga men dock chockerande folkhistorier (några på vers, ibland med tydliga spår av alliteration) man ibland kan höra i svang och av de äldre omtalas med stort allvar. Vi erinras huru Adam av Bremen berättar från gamla Uppsala: "Sångerna, som vid en sådan offerhandling plägar avsjungas, äro mångfaldiga och tillika så ohöviska, att deras innehåll helst må förtigas". I samband ~~härmed~~ härmed kan påminnas om de bilder av fruktbarhetens gud, Frej, som under senare år funnits, exempelvis såg jag nyligen å Natiönmuseum en äldre man med långt skägg sittande i en karmstol och ur hans

Skriv endast på denna sida!

sköte en grov penis framspringande i erektion. - Under min Td tid (?) fanns en dylik pjäs i jorden, men då jag trodde det var något modärnt svineri, förstörde jag pjäsen. Möjl, var det en liknande bild. - M.a.o. dylika föreställningar, ord och sägner kunna vara uråldriga och ej i modärn ~~mening~~ osedliga. Men äro de värda att uppteckna eller skall man såsom Adam av Bremen hellre lämna dem åt glömskans natt? Publiceras kunna de i alla händelser ej.

Tacksam för en rad till svar.

Högaktbingsfullt

Henrik Hasselgren

Lenhovda d.8/3 1919.

1 bil.

Förutsägelsen på galgbacken.

På galgbacken vid Lenhovda tingsplats avrättades en gång en gammal kvinna för trolldom. Hon försäkrade sig in i det sista vara oskyldig. Strax innan avrättningen sade hon, att vore hon skyldig skulle på avrättningsplatsen uppväxa en rak björk, men vore hon oskyldig skulle där uppväxa en krokig.

Å platsen uppväxte en krokig björk till bevis för hennes oskuld.

Detta åhördes å avrättningsplatsen av en liten flicka, som klättrat upp i ett över vägen stående träd och har min sagesman, en 90-årig skomakare vid Lenhovda, försäkrat att flickan i fråga var hans mormors mormor.

Småland
Gysvidinge
Lentvoda
1778 1919

1778. as Håns dyken H.
914
Lentvoda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Eldkulorna.

En bonde i Hult i Slätthög skulle en gång i slutet av 1700-talet resa mellan Hult och Växjö om natten, då han vid en gammal kyrkogård får se tvenne eldklot fara emot och efter varandra och ibland braka ihop. Samtidigt hördes en röst: "Får jag min trestyver, får jag min trestyver!" Bonden stannade sin skjuts och åsåg detta. Ibland hördes en annan röst: "Åh, jag stackare, som ej har att betala dig dina trestyver." Bonden sade nu högt: "Rör det sig bara om tre styver, så vill jag betala dina tre styver, så ni få ro i edra gravar," och kastade så åt dem en sexstyversslant. Slanten uppslökades av ena eldkulan och synen försvann.

Stickan i smöret.

(En allm. utbredd hist. i Lenhovda/?/)

En bonde skulle en gång resa till stan och for tidigt om natten hemifrån. Fram mot morgonen satte han sig på vägkanten och spisade frukost ur sin matsäck och hade smörasken med sig vid sidan. Plötsligt kom en virvelvind och en skugga och en röst hördes: "Är det rätt här?" varvid i och med detsamma en sticka sattes mitt i smörasken. "Inte fanken är det rätt att sätta stickan mitt i smöret", utbrast bonden förargad, varefter synen hastigt försvann med ett dån.

Det var andar efter en lantmätare, som mätt falskt, och nu ej fick roⁱ sin grav.

Sedan blev härav ett skämtsamt ordstäv: "Inte fan är det rätt o.s.v."

Lantmätare.

Äventyret i salpeterladan.

Sagesmannens farfarsfar åkte en gång i sällskap med en granne till staden med lass. På ett ställe vid vägen måste de övernatte i en salpeterlada (bör alltså hänt ~~KM~~ under salpeter- och pottasketiden på 1700-talet). Hästarna kunde inställas men ej fordonen. Karlarna lade sig jämnsides bredvid varandra under en filt. Men mycken sömn blev ej av den natten. - Först kommo en hel del varelser under skepnader av grisar och svin och oroade och väckte dem. En av gubbarna gick upp och ~~körde~~ ut dessa. Strax efter kommo en hel del hästar och fölungar och samma historia måste upprepas. - När man åter lagt sig befanns det, att man låg skafötte. Den ene ändrade sin ställning, men efter en kort stund befanns, att de åter lågo skavföttes. Detta upprepades varje gång de vände sig, så att gubbarna slutligen beslöto sig för att lägga sig skavföttes. - Plötsligt överfölls de av loppor, som högeligen oroade dem. Dock försökte de att sova. - Men nu började de bägge männen dragas från varandra och en röst hördes i mörk-

Skriv endast på denna sida!

ret: "Drag jämnt, drag jämnt!" Meningen var att på en gång draga dem sakta från varandra. Försöken upprepades flera gånger trots böndernas försök att streta emot och trots de åter kröpo upp till varandra. Men då dragningen blev allt ivrigare, beslöt männen att bryta upp från detta ogästvänliga ställe och gåvo sig i väg.